

Raport z realizacji
„Strategii Rozwiązywania Problemów
Społecznych Miasta Ełku na lata 2008 – 2018”
za rok 2014

Opracowanie:
Wydział Polityki Społecznej
Urzędu Miasta Ełku

Spis treści:

I. Wprowadzenie.....	4
II. Zarys sytuacji społeczno – gospodarczej miasta Ełku na przestrzeni lat 2009 – 2014.....	6
III . Realizacja „Strategii Rozwiązywania Problemów Społecznych Miasta Ełku na lata 2008 – 2018” w roku 2014.....	11
IV . Podsumowanie.....	29

Szanowni Państwo,

Strategia Rozwiązywania Problemów Społecznych Miasta Ełku na lata 2008 – 2018 została uchwalona przez Radę Miasta Ełku Uchwałą Nr XXIX/290/08 z dnia 25 listopada 2008 r. W wyniku monitoringu i ewaluacji wprowadzone zostały dwie zmiany: uchwałą Nr XX.181.2012 r. z dnia 29 maja 2012 oraz uchwałą Nr VIII.83.15 z dnia 30 czerwca 2015 r.

Strategia obejmuje priorytety, w ramach głównych obszarów problemowych, cele strategiczne oraz działania. Stanowi podstawę do tworzenia bardziej szczegółowych programów, planów działania służących poprawie jakości życia społeczności miasta Ełku w sferze społecznej.

Raport z realizacji celów Strategii za lata 2014 został przedstawiony w formie zestawienia zbiorczego wraz z analizą działań realizowanych przez poszczególne podmioty.

CEL

CELEM „STRATEGII ROZWIĄZYWANIA PROBLEMÓW SPOŁECZNYCH DLA MIASTA EŁKU NA LATA 2008 – 2018” JEST WYTYCZENIE GŁÓWNYCH KIERUNKÓW ZMIERZAJĄCYCH DO POPRAWY JAKOŚCI ŻYCIA MIESZKAŃCÓW SPOŁECZNOŚCI LOKALNEJ MIASTA EŁKU.

I. Wprowadzenie

Strategia Rozwiązywania Problemów Społecznych miasta Ełku na lata 2008 – 2018 jest kluczowym dokumentem, dotyczącym zintegrowanych kierunków działań, zmierzających ku poprawie jakości oraz standardu życia mieszkańców Ełku. Ponadto, dokument ten jest niezbędnym narzędziem złożonego procesu zarządzania, którego charakter określany jest jako doradczy.

Specyfika problemów społecznych występujących na terenie miasta Ełku wymaga sprawnych i interdyscyplinarnych rozwiązań. Zapewnienie możliwości podjęcia wczesnych działań profilaktycznych oraz wczesna interwencja, pozwalają na podjęcie skutecznej walki z występującymi problemami społecznymi.

Głównym powodem opracowania Strategii była konieczność określenia polityki społecznej miasta Ełku, misji, jej celów oraz kierunków działania na najbliższe lata, pozwalających na budowanie maksymalnie spójnego i skutecznego systemu instytucjonalnej ochrony bezpieczeństwa mieszkańców naszego miasta. Działanie to zostało podjęte po to, aby dać mieszkańcom możliwość oraz gwarancję zaspokojenia różnorodnych potrzeb, dążeń, aspiracji i oczekiwań pojedynczych ludzi oraz grup

Priorytetem Strategii jest maksymalne, a zarazem optymalne wykorzystanie istniejących zasobów oraz potencjału. Celem uzyskania możliwie najstabilniejszego bezpieczeństwa socjalnego, wymagane jest stworzenie takiego systemu zaspokojenia potrzeb społecznych, który sprawnie zareaguje na zmiany i przystosuje się do stale zmieniających się warunków społecznych.

Analiza sytuacji ełczan pod względem najczęściej występujących problemów społecznych, wynikająca z danych kluczowych podmiotów, działających w tym obszarze, jasno wskazuje, iż problemy mieszkańców miasta mają charakter sprzężony i wielopłaszczyznowy. Dotyczą one głównie uzależnień – najczęściej od alkoholu, przemocy, bezrobocia oraz ubóstwa.

Strategia Rozwiązywania Problemów Społecznych miasta Ełku na lata 2008 – 2018 jest dokumentem, który wskazuje kierunki działań, określa cele oraz wskaźniki i priorytety w następujących obszarach strategicznych:

1. Aktywna polityka społeczna wobec grup dotkniętych i zagrożonych marginalizacją oraz pomoc w ich reintegracji społecznej.
2. Ełk miastem bezpiecznym dzięki permanentnej profilaktyce społecznej.
3. Aktywna polityka zapobiegania i leczenia uzależnień.
4. Ełk miastem szczęśliwego dzieciństwa.
5. Promocja przedsiębiorczości i ograniczanie skutków bezrobocia.

Realizatorami działań z zakresu polityki społecznej na terenie Ełku były następujące instytucje oraz organizacje:

- Urząd Miasta Ełku,
- Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej w Ełku, zwany dalej MOPS w Ełku,
- Domy Pomocy Społecznej w Ełku – „Tęczowy Dom”,
- Sąd Rejonowy w Ełku,
- Komenda Powiatowa Policji w Ełku, zwana dalej KPP w Ełku,
- Straż Miejska w Ełku,
- Powiatowy Urząd Pracy w Ełku, zwany dalej PUP w Ełku,
- Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie w Ełku, zwany dalej PCPR w Ełku
- placówki służby zdrowia,
- kościoły,
- przedszkola, szkoły podstawowe, gimnazja, średnie
- media,
- świetlice środowiskowe,
- zainteresowane osoby prywatne,
- instytucje i organizacje pozarządowe (stowarzyszenia, stowarzyszenia kultury fizycznej, fundacje, stowarzyszenia zwykłe, organizacje kościelne)¹.

Niniejszy Raport ma na celu podsumowanie wskaźników osiągniętych przez poszczególne podmioty oraz dokonanie podsumowania w zakresie realizacji Strategii na terenie miasta Ełku w 2014 r. Opracowania dokonano na podstawie analizy dokumentów przedłożonych przez podmioty realizujące zadania zawarte w Strategii, obserwacji realizowanych w środowisku działań, jak również informacji uzyskanych od przedstawicieli instytucji oraz osób fizycznych

¹ Załącznik do uchwały Nr XXIX/290/08 Rady Miasta Ełku z dnia 25 listopada 2008 r. „Strategia Rozwiązywania Problemów Społecznych Miasta Ełku na lata 2008 – 2018”, str. 13-17.

I. Zarys sytuacji społeczno – gospodarczej miasta Ełku na przestrzeni lat 2009 - 2014

Miasto Ełk liczy obecnie 60 103 mieszkańców. Od kilku obserwuje się stały wzrost tej liczby. Sytuacja ta niewątpliwie związana jest z pozytywnymi przemianami społeczno – gospodarczymi, które zachodzą w naszym mieście.

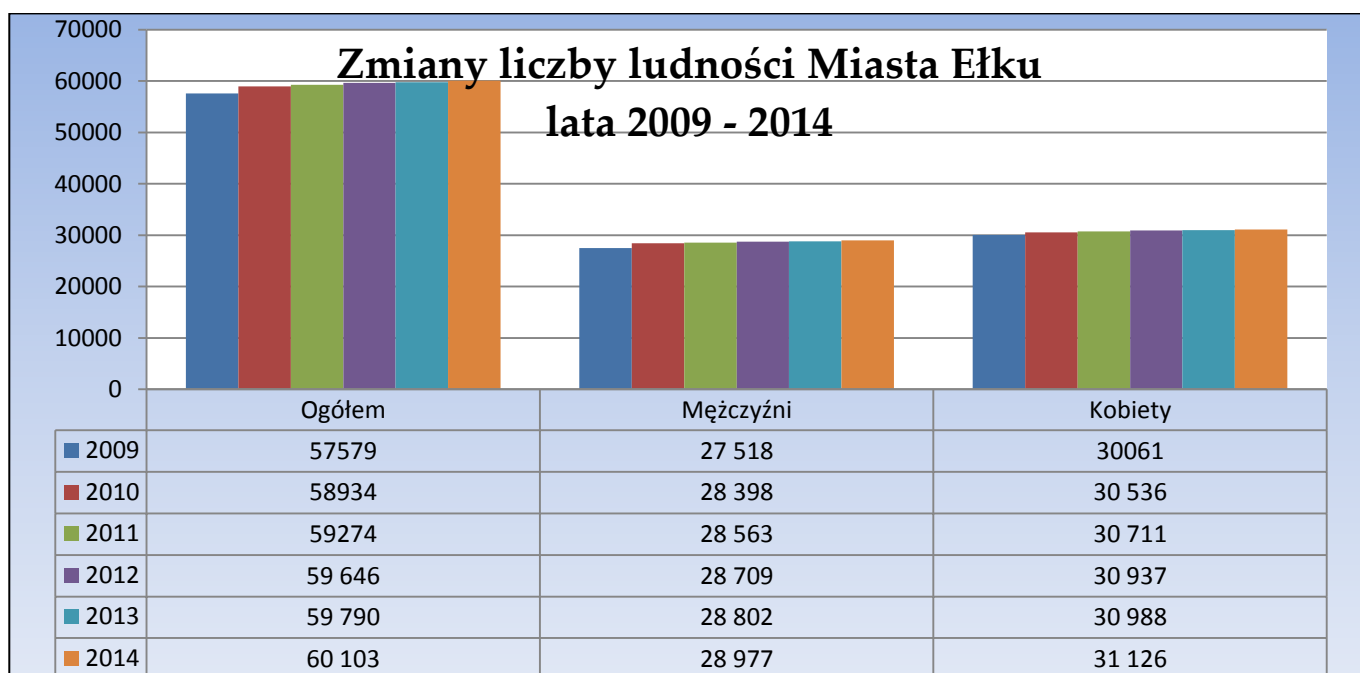
Tabela Nr 1. Zmiany liczby ludności miasta Ełk na przestrzeni lat 2009-2014 z podziałem na płeć.

Wyszczególnienie	2009	2010	2011	2012	2013	2014
Ogółem	57 579	58 934	59 274	59 646	59 790	60 103
Mężczyźni	27 518	28 398	28 563	28 709	28 802	28 977
Kobiety	30 061	30 536	30 711	30 937	30 988	31 126

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych GUS.

Celem lepszego zobrazowania dane zawarte w Tabeli Nr 1 zaprezentowane zostały na Wykresie Nr 1.

Wykres Nr 1. Zmiany liczby ludności Miasta Ełku na przestrzeni lat 2009-2014 z podziałem na płeć.

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych GUS.

Ełk jest miastem powiatowym, położonym w północno – wschodniej Polsce, w województwie warmińsko – mazurskim, na Pojezierzu Ełckim. Dogodne położenie miasta oraz fakt, iż stanowi ono główny ośrodek gospodarczo – przemysłowy w regionie sprawia, iż corocznie odnotowuje się wzrost liczby ludności. Szereg inwestycji realizowanych na terenie Ełku oraz podejmowane przez władze miasta działania dążące do poprawy sytuacji ekonomicznej i podniesienie konkurencyjności Ełku w całym regionie województwa warmińsko – mazurskiego, czynią je jeszcze bardziej atrakcyjnym.

Według danych Głównego Urzędu Statystycznego na dzień 31 grudnia 2014 r. Ełk liczył 60 103 mieszkańców, w tym 28 977 mężczyzn i 31 126 kobiet. W porównaniu do lat ubiegłych, począwszy od roku 2009 – czyli roku, w którym po raz pierwszy dokonano podsumowania realizacji działań wynikających ze Strategii, zaobserwować można wzrost liczby ludności. W roku 2009 w Ełku zamieszkiwało 57 579 mieszkańców – w tym 27 518 mężczyzn i 30 061 kobiet.

Obserwowalny wzrost liczby ludności jest dla miasta bardzo pozytywnym symptomem. Daje również niezmiernie pozytywne prognozy na przyszłe lata. Jako, iż miasto ze swej struktury stanowi centrum kapitału ludzkiego, ekonomicznego, technologicznego oraz kulturalnego, ma ono znaczący wpływ na potencjał demograficzny, a także gospodarczy.

Z całą pewnością można zaryzykować stwierdzenie, iż potencjał demograficzny stanowi jeden z głównych determinantów rozwoju miasta. Wzrost liczby ludności w Ełku, obserwowany na przestrzeni lat 2009 – 2014, stanowiący siłę napędową tkwiącą w zasobach ludzkich, a więc przede wszystkim w liczbie ludności i jej strukturze wiekowej, daje realne szanse na przodowanie Ełku, jako głównego motoru rozwoju w regionie, a nawet województwie.

W niniejszym Raporcie wzięto pod uwagę strukturę ludności pod względem ekonomicznych grup wieku. Grupowanie takie ma na celu ukazanie ludności w wieku produkcyjnym, przedprodukcyjnym i poprodukcyjnym. Istotne znaczenie ma grupa będąca w wieku produkcyjnym - gdyż obejmuje ona osoby znajdujące się w wieku prawnej zdolności do pracy oraz w wieku przedprodukcyjnym – gdyż obejmuje ona potencjalne zasoby pracy w przyszłości. Niezmiernie ważna jest proporcja pomiędzy liczbą osób w wieku nieprodukcyjnym (przedprodukcyjny i poprodukcyjny), a produkcyjnym. Wpływa to bowiem na poziom posiadanego potencjału demograficznego miasta. W roku 2014 struktura mieszkańców Ełku w wieku przedprodukcyjnym wynosiła 19,50 %, produkcyjnym – 64,70%, natomiast poprodukcyjnym – 15,80%.

Tabela Nr 2. Struktura mieszkańców Ełku z podziałem na grupy ekonomiczne i wiek (w %).

Rok	Ludność Miasta Ełku w wieku:		
	Przedprodukcyjnym do 14 lat (%)	Produkcyjnym od 15 do 59/64 lat (%)	Poprodukcyjnym powyżej 60/65 lat (%)
2009	20,70	66,80	12,50
2010	20,40	66,80	12,80
2011	20,38	66,87	12,75
2012	16,05	69,58	14,37
2013	15,95	68,95	15,10
2014	19,50	64,70	15,80

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych GUS.

Struktura wiekowa mieszkańców Ełku jest bardzo istotna, gdyż warunkuje tempo zmian demograficznych oraz kształtowanie się przyszłych trendów płodności i umieralności. Aspekt społeczno – ekonomiczny, który determinowany jest przez tą zmienną wpływa na sytuację rynku pracy, ochronę zdrowia, ale także sytuację socjalną mieszkańców miasta.

Wykres Nr 2 Struktura mieszkańców Ełku z podziałem na grupy ekonomiczne i wiek (w %).

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych GUS.

Dane zawarte powyżej wskazują, iż w 2014 r., 19,50% mieszkańców Ełku znajdowało się w wieku przedprodukcyjnym, w wieku produkcyjnym 64,70%, natomiast w wieku poprodukcyjnym 15,83%.

Mieszkańcy znajdujący się w wieku produkcyjnym odgrywają istotną rolę w dynamice społeczno – gospodarczej miasta. Zjawiska demograficzne najsilniej oddziałują

na gospodarkę właśnie przez liczbę i strukturę ludności w tym wieku. Łączanie będący w tej kategorii wiekowej określają wielkość potencjalnych zasobów pracy, a te z kolei rozmiary zatrudnienia. W efekcie mieszkańcy miasta znajdujący się w wieku produkcyjnym stanowią ważny element siły produkcyjnej nie tylko lokalnego społeczeństwa.

W porównaniu do lat ubiegłych zaobserwować można spadek odsetka osób znajdujących się w wieku produkcyjnym. Utrzymująca się od 2009 do 2013 roku, tendencja wzrostowa osób w wieku produkcyjnym stwarza wiele konsekwencji. Przede wszystkim powoduje wzrost obciążenia budżetu państwa różnymi formami emerytur i rent, zwiększa zapotrzebowanie na miejsca w domach opieki społecznej oraz lekarskiej, co wpływa także na ogólną kondycję samorządów. Taki stan rzeczy ma z kolei wpływ na konieczność poszerzenia działań dotyczących poradnictwa, profilaktyki, a także leczenia geriatrycznego.

Poniżej w Tabeli Nr 3 przedstawiono liczbę ludności Ełku w zestawieniu z liczbą mieszkańców 2 miast województwa warmińsko – mazurskiego: Elbląga i Olsztyna oraz 2 miast województwa podlaskiego: Augustowa i Suwałk.

Z tabeli wynika, że w Ełku, jako jedynym spośród przedstawionych miast, w ciągu ostatnich 5 lat zaobserwować można stały wzrost liczby ludności.

Tabela Nr 3. Liczba mieszkańców Ełku w zestawieniu z liczbą mieszkańców wybranych miast województw warmińsko – mazurskiego oraz podlaskiego.

Miasto	2009	2010	2011	2012	2013	2014
Ełk	57 579	58 934	59 274	59 646	59 790	60 103
Olsztyn	176 457	175 388	175 420	174 641	174 675	173 831
Elbląg	126 419	124 883	124 257	123 659	122 899	122 368
Suwałki	69 499	69 245	69 210	69 404	69 317	69 316
Augustów	30 323	30 809	30 825	30 809	30 610	30 482

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych GUS.

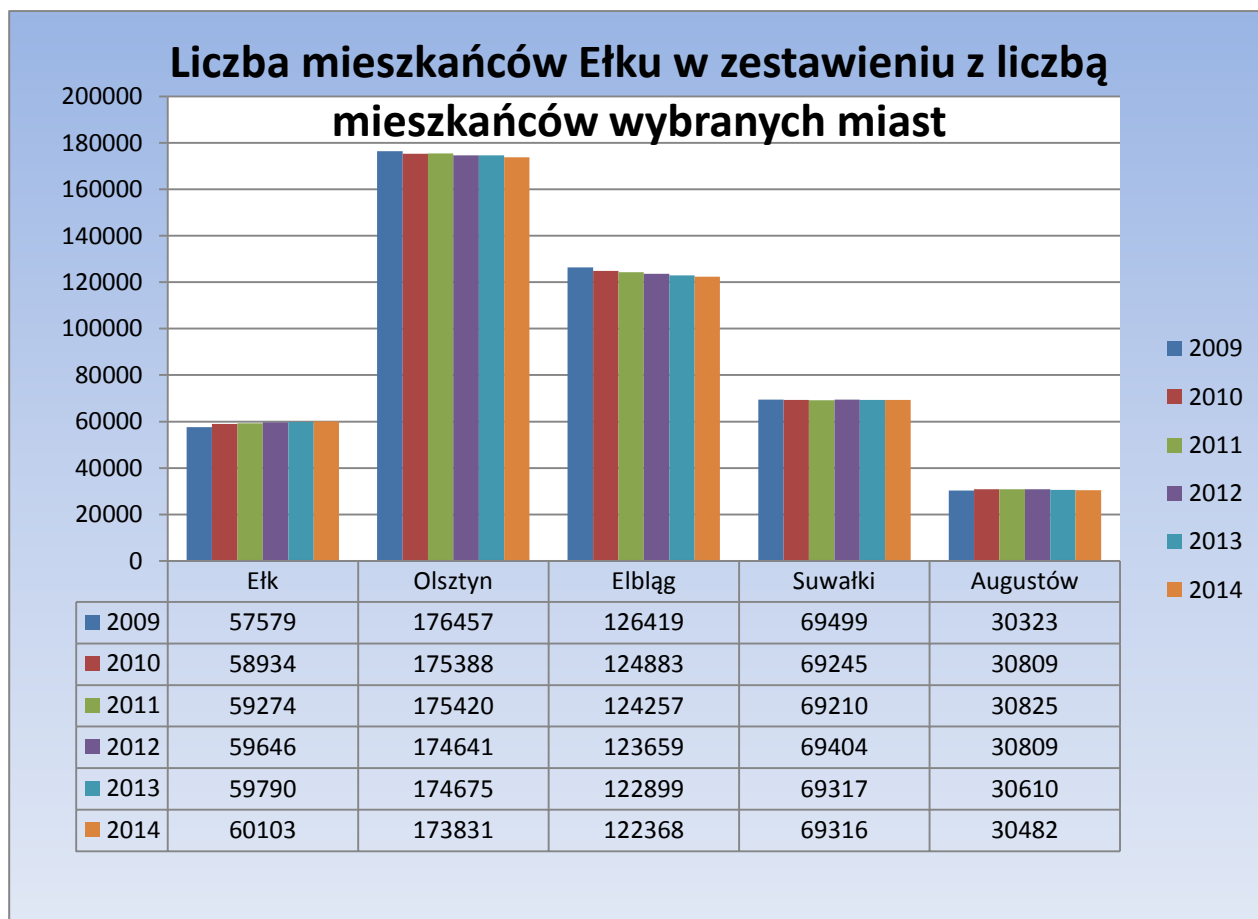
W odniesieniu do ogólnej tendencji panującej w kraju, należy podkreślić, iż liczba ludności kształtowana jest poprzez ruch naturalny oraz migracje zagraniczne. Zmniejszenie się w 2014 r. liczby ludności w skali całego kraju spowodowane było ujemnym saldem definitywnych migracji zagranicznych(*Główny Urząd Statystyczny, Podstawowe informacje o rozwoju demograficznym Polski do 2014 r., Warszawa 27. 01. 2015 r.*).

Wobec powyższego, obserwowany od 2009 r. wzrost liczby ludności Ełku daje pozytywne prognozy rozwojowe miasta. Sytuacja jest tym bardziej optymistyczna, gdyż zgodnie z danymi GUS za rok 2013 jasno wynika, iż Ełk będzie jedynym miastem na Mazurach, które zwiększy liczbę swoich mieszkańców. Zgodnie z prognozami GUS, magiczną granicę 60 000 mieszkańców Ełk miał przekroczyć za pięć lat. Jednak jak pokazuje statystyka

nie trzeba było czekać tak długo. Na koniec roku 2014 Ełk już liczył 60 103 mieszkańców. (<http://www.wspolczesna.pl/apps/pbcs.dll/article?AID=/20130117/REG30/130119766>, sprawdzono dostępność dnia 6.07.2015 r., godz. 15.45).

Sytuację przedstawioną w powyższej Tabeli Nr 3 obrazuje niniejszy Wykres Nr 3.

Wykres Nr 3. Liczba mieszkańców Ełku w zestawieniu z liczbą mieszkańców wybranych miast województwa warmińsko – mazurskiego oraz podlaskiego.

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych GUS.

Wzrost liczby mieszkańców daje miastu ogromny potencjał w postaci zasobów ludzkich. Oznacza to, że ma ono duże szanse na dalszy rozwój. Podkreślić należy, iż Ełk jest jednym z wiodących ośrodków w tej części województwa warmińsko–mazurskiego.

III. Realizacja „Strategii Rozwiązywania Problemów Społecznych Miasta Elku na lata 2008 – 2018” w roku 2014

Strategia Rozwiązywania Problemów Społecznych Miasta Elku na lata 2008 – 2018” określa pięć obszarów strategicznych:

1. Aktywna polityka społeczna wobec grup dotkniętych i zagrożonych marginalizacją oraz pomoc w ich reintegracji społecznej.

Cel operacyjny 1 - Ułatwienie osobom niepełnosprawnym, długotrwale chorym i w wieku podeszłym dostępu do podstawowych usług opiekuńczo – rehabilitacyjnych.

Cel operacyjny 2 - Ułatwienie osobom niepełnosprawnym i długotrwale chorym uczestnictwa w życiu miasta.

Cel operacyjny 3 - Zapewnienie dostępu osobom niepełnosprawnym do szkoleń zawodowych i pracy zawodowej.

Cel operacyjny 4 - Zapewnienie wszechstronnej pomocy psychologicznej dla grup dotkniętych marginalizacją i wykluczeniem społecznym.

Cel operacyjny 5 - Praca z rodziną biologiczną, w której występują różne zaburzenia celem zapobiegania marginalizacji.

Tabela Nr 4. Wskaźniki oceny realizacji Obszaru 1 „Aktywna polityka społeczna wobec grup dotkniętych i zagrożonych marginalizacją oraz pomoc w ich reintegracji społecznej.”

Lp.	Wskaźniki	2014
1.	Liczba osób objętych pomocą	8 398
2.	Liczba nowych jednostek uczestniczących w działaniach	29
3.	Liczba, różnorodność i specyfika podejmowanych działań w zakresie polityki społecznej wobec osób zagrożonych marginalizacją	175
4.	Liczba zaadoptowanych nieużywanych, niewykorzystywanych w pełni budynków na potrzeby pobytu osób bezdomnych i instytucji socjalnych	0
5.	Liczba utworzonych i wdrożonych programów specjalnych adresowanych do osób bezdomnych	19
6.	Liczba partnerów społecznych zaangażowanych w rozwiązywanie problemów osób starszych, niepełnosprawnych, zagrożonych marginalizacją społeczną	46
7.	Liczba utworzonych i wdrożonych specjalnych programów osłonowych na rzecz ludzi starszych, osób zagrożonych lub dotkniętych marginalizacją społeczną	15
8.	Liczba przeprowadzonych szkoleń dla młodzieży z grup zagrożonych wykluczeniem społecznym oraz niepełnosprawnych	9
9.	Liczba nowo utworzonych punktów wsparcia medycznego i socjalnego dla osób przewlekle somatycznie i psychicznie chorych	0
10.	Liczba nowo utworzonych ośrodków terapeutycznych i opiekuńczych dla osób niepełnosprawnych	0

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych instytucji i organizacji realizujących politykę społeczną na terenie miasta Elku.

Zaprezentowane w powyższej tabeli wskaźniki odzwierciedlają zakres i skalę działań realizowanych w ramach powyższego obszaru. Otrzymane wskaźniki dają także pogląd na realizację celów, zawierających się w omawianym obszarze.

W roku 2014 zaobserwować można niewielki spadek zapotrzebowania na świadczenia z pomocy społecznej, w zakresie liczby osób objętych pomocą społeczną. Sytuacja ta niewątpliwie związana jest ze spadkiem liczby osób bezrobotnych w Ełku. Poziom bezrobocia na dzień 31.12.2014 r. wynosił 4069 osób, o 908 osób mniej niż w analogicznym okresie w roku 2013, w którym liczba osób bezrobotnych wyniosła 4977 (dane Powiatowego Urzędu Pracy w Ełku)

Tabela Nr 5. Dynamika wzrostu zapotrzebowania na pomoc społeczną w latach 2011-2014

Rok	liczba gospodarstw domowych	% do roku poprzedzającego	liczba osób w tych gospodarstwach	% do roku poprzedzającego	liczba osób którym przyznano świadczenie	%
2011	2047	+ 1,78	4586	- 1	2952	- 0,07
2012	2105	+ 2,83	4726	+ 3,1	3093	+ 4,8
2013	2210	+4,89	4903	+3,75	3266	+5,6
2014	2110	-4,52	4537	-7,46	3081	-5,66
2011-2014	-	procent wzrostu w stosunku do roku 2011 + 2,98	-	procent wzrostu w stosunku do roku 2011 -1,08	-	+4,18

Źródło: Opracowanie na podstawie Sprawozdania Miejskiego Ośrodka Pomocy Społecznej w Ełku za 2014 r.

Zapotrzebowanie na świadczenia z pomocy społecznej, pomimo odnotowanego niewielkiego spadku nadal utrzymuje się na relatywnie wysokim poziomie. Długotrwałe ubóstwo, bezradność w zaspakajaniu podstawowych potrzeb bytowych, powoduje brak samodzielności w ich zaspokajaniu. Ponadto powoduje także trwałe zmiany w funkcjonowaniu rodziny, jako komórki społecznej (osłabienie więzi rodzinnych, alkoholizm, zaniedbanie w sprawach opiekuńczych i wychowawczych, przemoc w rodzinie, bierność i apatię). Stąd też, oprócz pomocy finansowej i rzeczowej, szczególnego znaczenia nabiera praca socjalna, jako działalność nastawiona na pomoc w rozwiązywaniu ludzkich problemów dnia codziennego, przewyższanie sytuacji kryzysowych, jak też stymulowanie rozwoju.

Jak wynika z danych zawartych w powyższej tabeli nastąpił spadek liczby osób korzystających ze środowiskowej pomocy społecznej. Mimo, iż jest on niewielki, to w perspektywie czasu może przynieść pozytywne efekty.

W ramach Obszaru I swoje działania realizuje Środowiskowy Dom Samopomocy dla Osób z Zaburzeniami Psychicznymi „Pod Kasztanami” w Ełku, zwany dalej ŚDS „Pod Kasztanami”. Uczestnikami ŚDS „Pod Kasztanami” są dorośli mieszkańcy Ełku, niepełnosprawni, z zaburzeniami psychicznymi i/lub upośledzeni umysłowo objęci wsparciem społecznym MOPS w Ełku. Od 01.01.2014 r. do 31.12.2014 r. statutowa liczba uczestników ŚDS wynosiła 40 osób. Ilość uczestników ŚDS „Pod Kasztanami” w Ełku w poszczególnych miesiącach 2014 roku przedstawia Tabela Nr 8.

Tabela Nr 8. Liczba uczestników w poszczególnych miesiącach 2014 roku

Lp.		I	II	III	IV	V	VI	VII	VIII	IX	X	XI	XII
1.	Liczba uczestników wg decyzji	36	37	37	37	37	38	38	40	38	39	38	30
2.	Osoby przebywające 11 i więcej dni	34	36	37	36	37	37	37	38	37	37	37	35
3.	Osoby przebywające do 10 dni	2	1	0	0	0	1	1	2	0	1	1	5
4.	Średniomiesięczna liczba osób przebywająca w ŚDS	32	33	33	33	34	33	32	34	33	34	34	30
5.	Średniomiesięczna liczba osób korzystających z wyżywienia (gorącego posiłku)	23	23	24	25	22	20	20	21	21	21	23	22

Źródło: Sprawozdanie z działalności Miejskiego Ośrodka Pomocy Społecznej w Ełku za rok 2014 r.

Na początku stycznia 2014 r. do ŚDS uczęszczało 36 osób. W ciągu roku przybyło 11 osób, z uczęszczania zrezygnowało 7 osób.

W ciągu 2014 roku pomocą w formie usług opiekuńczych świadczonych w ŚDS objętych było 47 osób, w tym 20 kobiet i 27 mężczyzn.

Uczestnicy ŚDS korzystali z usług w postaci posiłku, przyznanego przez MOPS w ramach programu „Pomoc Państwa w Zakresie Dożywiania”.

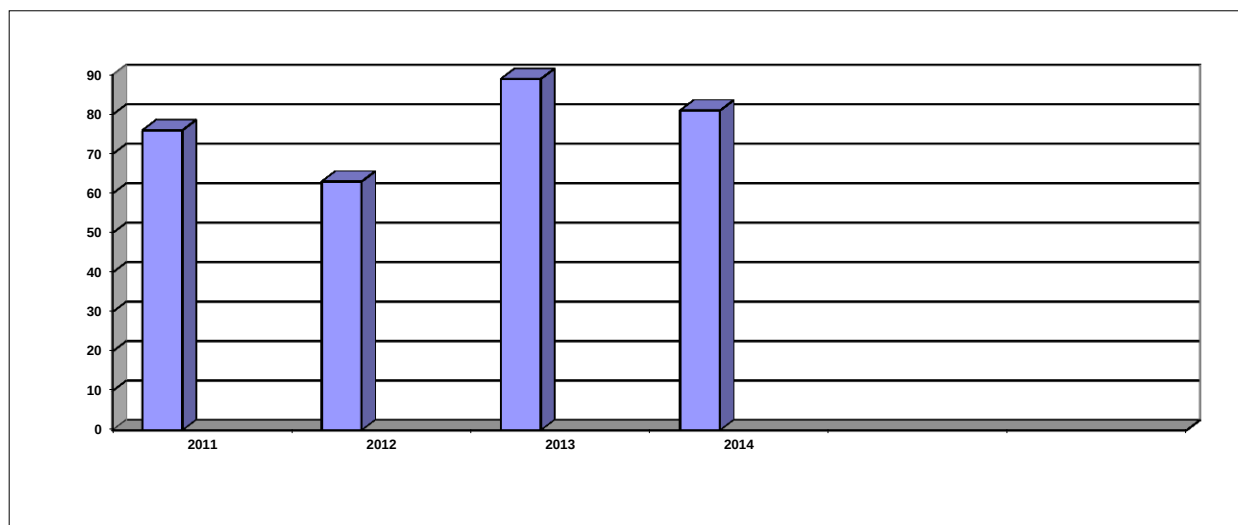
Kadrę ŚDS stanowi: kierownik, 5 terapeutów, opiekun (zatrudniony od czerwca 2014 r. do sierpnia 2014 r.), 2 psychologów. W zależności od potrzeb kadra korzystała z konsultacji lekarza psychiatry. Ponadto w 2014 r. w ŚDS staż odbywały 3 osoby, (1 osoba została zatrudniona po stażu) i 2 osoby pracowały wolontaryjnie.

W ramach niniejszego Obszaru w 2014 r. przeprowadzana była akcja darmowych szczepień przeciw grypie. Program skierowany był do osób zamieszkałych na terenie Ełku, którzy ukończyli do dnia 31.12.2014 r. co najmniej 66 rok życia. Dzięki tej akcji, przeprowadzanej w naszym mieście już po raz piąty, z darmowych szczepień w 2014 r.

skorzystało 1 677 mieszkańców.

W roku 2014 MOPS udzielił wsparcia 81 osobom bezdomnym przebywającym na terenie miasta. Pomoc udzielona została również bezdomnym przebywającym poza Ełkiem, jeżeli ostatnim miejscem zameldowania na pobyt stały, było miasto Ełk. Porównywalnie do roku 2013, nastąpił spadek o 8,99% liczby osób bezdomnych, pochodzących z Ełku, którym MOPS udzielił pomocy. Zjawisko bezdomności wśród ełczan w latach 2011-2014 obrazuje poniższy wykres.

Wykres Nr 5 . Bezdomność w latach 2011-2014

Źródło: Sprawozdanie z działalności Miejskiego Ośrodka Pomocy Społecznej w Ełku za rok 2014

Pomoc udzielana osobom bezdomnym przybrała następujące formy: zasiłki okresowe, zasiłki celowe, zasiłki stałe, świadczenia pieniężne na zakup posiłku.

Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej w zakresie dożywiania udzielał pomocy dzieciom w postaci posiłków. Pomoc w formie posiłków, zasiłków oraz pomocy rzeczowej udzielana była także innym osobom potrzebującym. W porównaniu do 2013 r. liczba świadczeniobiorców w 2014 r. spadła o 132 osoby. Realizację programu na przestrzeni lat 2013 - 2014, przedstawia Tabela Nr 9.

Tabela Nr 9. Realizacja Programu „Pomoc państwa w zakresie dożywiania”

Wyszczególnienie	2013	2014	% w stosunku do roku ubiegłego
Liczba osób	1308	1176	-10,1
w tym dzieci	1028	954	-7,2
Kwota świadczeń	585237	525400	-10,22
Kwota świadczeń-posiłków dla dzieci	415384	392697	-5,46

Źródło: Sprawozdanie z działalności Miejskiego Ośrodka Pomocy Społecznej w Elku za rok 2014

W ramach powyższego Obszaru w naszym mieście zorganizowano II Ełckie Forum Onkologiczne. Spotkanie było okazją do poruszenia tematów związanych z samokontrolą zdrowia, propagowaniem zdrowego trybu życia oraz zwiększenia wiedzy o chorobach nowotworowych. Ponadto zorganizowany został piknik dla dzieci pod nazwą „Otyłość a nowotwory”. Forum współorganizowane było przez Stowarzyszenie Przyjaciół „Amazonki”, Fundację Rozwoju Chirurgii Bariatrycznej i Laparoskopowej. W ramach spotkania odbyły się debaty na następujące tematy:

- Rak piersi i szyjki macicy,
- Otyłość, a nowotwory,
- Spotkanie najtrudniejszego doświadczenia z najgłębszą nadzieją – gdzie szukać wsparcia i pomocy.

Ponadto wychodząc naprzeciw problemowi społecznemu, jaki stanowi starzenie się społeczeństwa po raz trzeci zostało zorganizowane Ełckie Forum Solidarności Międzypokoleniowej – „Muzyka łączy pokolenia”. Podczas tego wydarzenia zaprezentowały się zespoły w skład, których wchodziły dzieci, młodzież, dorośli oraz ełccy seniorzy. Była to doskonała okazja do wspólnego spędzania czasu wolnego.

W ramach powyższego obszaru po raz pierwszy w naszym mieście odbyło się Forum Kardiologiczne – „Ełk, tu bije moje serce”. Podczas Forum można było dowiedzieć się nie tylko o najczęściej występujących chorobach serca, ale przede wszystkim o tym, jak im zapobiegać. Uczestnicy spotkania poznali również zasady zdrowego żywienia oraz zdrowego trybu życia i radzenia sobie ze stresem.

2. Ełk miastem bezpiecznym dzięki permanentnej profilaktyce społecznej

Cel operacyjny 1 - Zagospodarowanie w sposób aktywny i rozwojowy czasu dzieci i młodzieży ełckiej.

Cel operacyjny 2 - Organizacja pomocy i poradnictwa psychologicznego dla dzieci i młodzieży.

Cel operacyjny 3 - Sprawny system poradnictwa psychologicznego dla osób z objawami agresji.

Tabela Nr 10. Wskaźniki oceny realizacji Obszaru 2 „Ełk miastem bezpiecznym dzięki permanentnej profilaktyce społecznej.”

Lp.	Wskaźniki	2014
1.	Liczba i wykaz instytucji zaangażowanych w działania mające na celu zagospodarowanie w sposób aktywny i rozwojowy czasu dzieci i młodzieży ełckiej	26
2.	Liczba dzieci i młodzieży uczestniczących w formach aktywnego spędzania wolnego czasu oraz korzystających z pomocy i poradnictwa	5 206
3.	Ilość i różnorodność działań służących aktywizacji rodzin i środowisk lokalnych do działań samopomocowych	14
4.	Liczba organizowanych świetlic socjoterapeutycznych	4
5.	Liczba i wykaz zorganizowanych zajęć skierowanych do młodzieży narażonej na demonstrowanie postaw agresywnych i patologicznych	28
6.	Liczba nowo utworzonych i wdrożonych specjalnych programów służących zachowaniu bezpieczeństwa	5
7.	Liczba i wykaz nowo utworzonych zajęć pozalekcyjnych oraz kół zainteresowań dla dzieci i młodzieży ze szkół podstawowych, gimnazjów oraz ze szkół średnich	8
8.	Liczba prowadzonych akcji propagujących postawy prospołeczne w życiu codziennym	17

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych instytucji i organizacji realizujących politykę społeczną na terenie Miasta Ełku.

Bezpieczna, a zarazem permanentna profilaktyka społeczna realizowana w ramach niniejszego Obszaru II obejmuje prężne i zintensyfikowane działania m.in. KPP w Ełku oraz ełckich szkół. W roku 2014 KPP w Ełku realizowała następujące programy profilaktyczne:

- „Razem Bezpieczniej” – program realizowany od 2007 r. Jego celem jest ograniczanie przestępczości i aspołecznych zachowań.
- „Bezpieczny Ogród” – program prewencyjny, którego celem jest poprawa poczucia bezpieczeństwa działkowców, poprawa stanu bezpieczeństwa na terenie ogrodów działkowych i ograniczenie przestępczości na terenie ogrodów działkowych.
- „Długa Przerwa” – działania prewencyjne, których celem jest przeciwdziałanie

przestępczości i aspołecznym zachowaniom młodzieży szkolnej.

- „Chrońmy dzieci przed alkoholem” – działania prewencyjno – operacyjne mające na celu ujawnianie sprawców sprzedaży alkoholu nieletnim oraz ujawnianie nieletnich wykazujących przejawy demoralizacji.

- „Zanim będzie za późno” - program profilaktyczno – edukacyjny dla rodziców uczniów, którego celem jest przeciwdziałanie narkomanii oraz ograniczenie używania narkotyków przez dzieci i młodzież.

- „Tydzień Pomocy Ofiarom Przestępstw” - raz w roku policjanci Komendy pełnią dyżur w Sądzie Rejonowym w Ełku. Funkcjonariusze wraz z kuratorami sądowymi i przedstawicielami organizacji pozarządowych udzielali zainteresowanym porad prawnych.

Ponadto KPP w Ełku realizuje Programy tj. „Bezpieczne ferie”, „Bezpieczne wakacje”, „Bezpieczna droga do szkoły”, „Czerwone światło”, „Niechronieni uczestnicy ruchu drogowego”, „Rowerem bezpiecznie do celu”, „Pasy”, „Bezpieczny przejazd”, „Prędkość”, „Trzeźwy poranek”, „Zatrzymaj się i spójrz. Stop ratuje życie”, kampania „Zabłyśnij” oraz „Kieruj się rozsądkiem”.

Jednym z ważniejszych działań realizowanych przez KPP był program „Alkohol i Narkotyki” – mający na celu cykliczne działania ukierunkowane na ujawnienie i eliminowanie z ruchu kierujących pojazdami pod wpływem alkoholu, bądź środków odurzających oraz pieszych stwarzających zagrożenie bezpieczeństwa w ruchu drogowym.

W roku 2014 KPP w Ełku było także organizatorem akcji Ogólnopolskiego Głosu Profilaktyki, happening „Przestańmy biec” – mająca na celu promowanie życia wolnego od uzależnień.

W ramach Obszaru II działania podejmują także ełckie przedszkola, szkoły podstawowe, gimnazja oraz szkoły ponadgimnazjalne. Mają na celu propagowanie zdrowego stylu życia, aktywności społecznej i rozwijania umiejętności dzieci. Wśród działań służących aktywizacji rodzin i środowisk lokalnych realizowanych przez ełckie szkoły wyróżnić można działania w ramach Ełckich Dni Rodziny, Dni Babcie i Dziadka, Dni otwarte szkoły, akcje charytatywne. Ponadto szkoły organizowały ogniska integracyjne, dyskoteki szkolne i zabawy okolicznościowe. Brały udział w warsztatach prowadzonych przez terapeutów uzależnień, prelekcjach pracowników KPP w Ełku.

W ramach Priorytetu II Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej realizował m.in.:

- Projekt systemowy „Jutro idę do pracy!”. Projekt miał na celu aktywizację społeczno – zawodową klientów pomocy społecznej.

- Projekt partnerski „Mały biznes duże możliwości”, którego celem była reintegracja społeczno – zawodowa klientów pomocy społecznej.

- „Rodzina wolna od przemocy – Miasto Ełk skutecznie przeciw przemocy. W ramach Programu prowadzona była psychoedukacja, poradnictwo, edukacja.

- Partnerski projekt aktywizacyjny „Ełckie Centrum Aktywizacji i Streetworkingu”. Jego celem był zaktywizowanie społeczno-zawodowe i podniesienie zdolności do podjęcia zatrudnienia przez 30 osób (16 kobiet i 14 mężczyzn), mieszkańców Ełku, w wieku 15-30 lat,

nieaktywnych zawodowo, bezrobotnych, poprzez udział w projekcie w okresie 01.01.2014 r. - 30.06.2015 r.

W ramach Obszaru II od 2009 roku w naszym mieście pracują Streetworkerzy – Pedagodzy ulicy. Jest to metoda wspierania dzieci, młodzieży i ich rodzin. Praca profilaktyczno - wychowawcza prowadzona jest w środowisku otwartym na ełckich ulicach, w ramach projektu „Ełckie Centrum Aktywizacji i Streetworkingu”. Pedagodzy ulicy prowadzą pracę z osobami wykluczonymi społecznie lub zagrożonymi wykluczeniem społecznym. Dzieci angażowane są w różnego rodzaju inicjatywy społeczne, przez co uczą się odpowiednich wzorców i życia społecznego.

W ramach niniejszego obszaru działa w Ełku powołany przez Prezydenta Miasta Zespół Interdyscyplinarny ds. Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie. Jest to grupa specjalistów podejmująca współpracę celem udzielenia pomocy osobom lub całym rodzinom znajdującym się w kryzysie i dotkniętym problemem przemocy. Działania te skierowane są na rozwiązanie konkretnego problemu. Celem głównym Zespołu Interdyscyplinarnego jest efektywna współpraca instytucji i organizacji na rzecz zapobiegania i zwalczania przemocy w rodzinie.

W 2014 roku pracownicy socjalni objęli pracą socjalną 168 rodzin z problemem przemocy w rodzinie.

Ponadto pracownicy socjalni w ramach realizacji programu przeciwdziałania przemocy w rodzinie, razem z innymi podmiotami, podejmowali działania zmierzające do zapobiegania lub ograniczenia zjawiska przemocy w rodzinie. Działania te podejmowane były w ramach szeroko rozumianej pracy socjalnej z osobami i rodzinami w celu poprawy ich funkcjonowania oraz ze społecznością lokalną celem zapewnienia współpracy i koordynacji działań organizacji i instytucji na rzecz przeciwdziałania przemocy w rodzinie. Praca z rodzinami dotkniętymi problemem przemocy koncentrowała się na rozpoznawaniu zjawiska przemocy, budowaniu planu pomocy o charakterze interwencyjnym, socjalnym, psychologicznym i prawnym, oraz jego realizacji.

Pracownicy socjalni i policja prowadzili systematycznie, co miesiąc wizyty monitorujące w środowiskach dotkniętych przemocą. W przypadku podejrzenia lub stwierdzenia wystąpienia zjawiska przemocy w rodzinie informowali o możliwości skorzystania z dostępnej infrastruktury pomocowej, świadczonej przez różne podmioty:

- Punkt Konsultacyjny dla Ofiar Przemocy prowadzony w ramach Poradni Rodzinnej przy Urzędzie Miasta Ełku.
- Objęcie rodziny wsparciem asystenta rodzinnego.
- Podjęcie terapii dla osób uzależnionych lub współuzależnionych m. in.: w Ośrodku Terapii Uzależnień i Poradni Terapii Uzależnień.

- Umieszczenie w Ośrodku Interwencji Kryzysowej lub Specjalistycznym Ośrodku Wsparcia dla Ofiar Przemocy.
- Umieszczenie dziecka w placówce wsparcia dziennego.
- Pomoc w uzyskaniu porady prawnej i innej pomocy w zależności od realnej potrzeby.

Tabela Nr 11. Podmioty wszczynające procedurę „Niebieskiej Karty” (procedura NK-A) w 2014 r.

Wyszczególnienie	Liczba wszczętych procedur „Niebieskiej Karty”
Jednostki organizacyjne pomocy społecznej	19, w tym 17 MOPS
Miejska Komisja Rozwiązywania Problemów Alkoholowych	0
Policja	155
Oświata	2
Ochrona zdrowia	8, w tym PTU* – 4, ZOZ* – 4

Zródło: Sprawozdanie Miejskiego Ośrodka Pomocy Społecznej w Elku za 2014 r.

*PTU-poradnia terapii uzależnień, ZOZ – zakład opieki zdrowotnej

W związku z działaniami podejmowanymi przez przedstawicieli pięciu podmiotów wchodzących w skład grup roboczych powoływanych przez Zespół Interdyscyplinarny, w 2014 r. procedurą „Niebieskiej Karty” zostało objętych 168 środowisk. Natomiast wszczętych procedur „Niebieskie Karty” było 184. Suma wszystkich wszczętych procedur nie równa się liczbie środowisk objętych procedurą, ponieważ w związku z jednym zdarzeniem przemocy w danej rodzinie, mogło być wszczętych jednocześnie kilka procedur przez różne instytucje.

Ponadto zorganizowano 515 spotkań członków grup roboczych, w skład, których wchodził przedstawiciele ww. podmiotów oraz Urzędu Miasta Elku, organizacji pozarządowej, prokuratury i służby kuratorskiej. Odbyły się także spotkania członków grup roboczych,

z osobami, co do których istnieje podejrzenie, że doświadczają przemocy w rodzinie – 98 (dotyczące procedury NK-C – Niebieska Karta cz. C), a także z osobami, co do których istnieje podejrzenie, że stosują przemoc w rodzinie – 51 (dotyczące procedury NK-D – Niebieska Karta cz. D).

Z przebiegu spotkań grup roboczych wynika, że interdyscyplinarność ma wiele zalet, m. in.: szybki i pełny przepływ informacji między służbami społecznymi, możliwość podjęcia

działań zaplanowanych i skoordynowanych, które nie powielają się i nie wykluczają się wzajemnie. W trakcie spotkań, członkowie grup roboczych, mogli zapoznać się ze sposobem realizacji procedury „Niebieskiej Karty” przez poszczególne instytucje.

W ramach Obszaru II podejmowane były również działania wynikające z Miejskiego Programu Profilaktyki i Rozwiązywania Problemów Alkoholowych, Miejskiego Programu Przeciwdziałania Narkomanii oraz Miejskiego Programu Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie. Działania te realizowane są także w ramach Obszaru III i zostały opisane poniżej.

3. Aktywna polityka zapobiegania i leczenia uzależnień

Cel operacyjny 1 - Prowadzenie szeroko rozumianej profilaktyki uzależnień wśród dorosłych i dzieci.

Cel operacyjny 2 – Aktywna pomoc członkom rodzin osób uzależnionych.

Cel operacyjny 3 – Leczenie i rehabilitacja osób uzależnionych od różnych środków psychoaktywnych.

Cel operacyjny 4 – Rozwój ruchu samopomocowego dla osób po przebytej terapii.

Tabela Nr 12. Wskaźniki oceny realizacji Obszaru 3 „Aktywna polityka zapobiegania i leczenia uzależnień.”

Lp.	Wskaźniki	2014
1.	Liczba uczestników akcji propagujących zdrowy styl życia	5 030
2.	Liczba osób korzystających ze wsparcia	1 763
3.	Liczba nowo utworzonych i wdrożonych programów profilaktycznych, zajęć w szkołach podstawowych, gimnazjach i w szkołach średnich na temat negatywnych skutków uzależnień i ukazywanie sposobów zapobiegania im	360
4.	Liczba zorganizowanych akcji, kampanii na temat kreowania i propagowania modelu trzeźwego stylu życia	17
5.	Liczba zawartych kontraktów socjalnych przez pracowników socjalnych z osobami uzależnionymi, które mają na celu przerwanie procesu degradacji tych osób	47
6.	Liczba zorganizowanych i przeprowadzonych akcji edukacyjnych wśród rodziców dzieci i młodzieży w wieku szkolnym na temat zapobiegania uzależnieniom wśród ich dzieci oraz rozpoznawania pierwszych ich oznak	17

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych instytucji i organizacji realizujących politykę społeczną na terenie miasta Elku.

W ramach Obszaru III – „Aktywna polityka zapobiegania i leczenia uzależnień” realizowany jest Miejski Program Profilaktyki i Rozwiązywania Problemów Alkoholowych, Miejski Program Przeciwdziałania Narkomanii i Miejski Program Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie oraz Ochrony Ofiar Przemocy w Rodzinie. W 2014 r. prowadzone były projekty dla dzieci i młodzieży, z których najważniejsze to:

- Realizacja działań z zakresu pedagogiki ulicy. Celem głównym projektu było propagowanie działań profilaktycznych realizowanych metodą streetworkingu skierowanych do dzieci i młodzieży ze środowisk zagrożonych wykluczeniem społecznym, ze szczególnym uwzględnieniem dzieci i młodzieży w wieku 10-20 lat oraz pokazanie oraz nauczenie młodych

ludzi życia i funkcjonowania w innej formie niż to co przekazuje im ulica oraz często niewydolna wychowawczo rodzina.

- Stworzenie teatru profilaktycznego z wykorzystaniem młodych liderów. Głównym celem projektu było angażowanie w działania profilaktyczne młodych osób, podopiecznych streetworkerów wywodzących się ze środowisk elckich podwórek. W ramach projektu powstał autorski scenariusz spektaklu profilaktycznego. Przeprowadzone zostały warsztaty teatralne a następnie zorganizowane zostały przedstawienia (spektakle teatralne), w których aktorami byli podopieczni streetworkerów. Spektakl połączony był z warsztatami i dyskusją na temat profilaktyki uzależnień.

Zorganizowano także Konferencję *„Leki do leczenia, nie do brania”*, która odbyła się 3 grudnia 2014r. w Hotelu „Rydzewski”. Celem konferencji było zwiększenie wiedzy na temat ryzyka używania leków dostępnych bez recepty przez dzieci i młodzież w celach pozamedycznych oraz przeciwdziałanie jego negatywnym skutkom. Konferencja skierowana była do podmiotów działających w obszarze polityki społecznej: przedstawiciele jednostek samorządów terytorialnych, OPS, PCPR, Poradni Leczenia Uzależnień, pedagogów, farmaceutów, lekarzy pierwszego kontaktu, przedstawiciele policji, kuratorów sądowych, przedstawiciele organizacji pozarządowych. Konferencja była również okazją do wymiany doświadczeń, poglądów i opinii w przedmiotowym zakresie podmiotów działających w obszarze polityki społecznej. Prelegentami byli: przedstawiciel Instytutu Psychiatrii i Neurologii oraz przedstawiciel Krajowego Biura ds. Przeciwdziałania Narkomanii. Prowadzone były dyżury w zakresie poradnictwa psychiatrycznego dla pacjentów Przychodni Leczenia Uzależnień oraz Poradni Rodzinnej w Ełku w ramach Miejskiego Programu Profilaktyki i Rozwiązywania Problemów Alkoholowych. Ponadto prowadzona była praca profilaktyczno – wychowawcza w środowisku otwartym przez pedagogów ulicy.

W ramach Miejskiego Programu Profilaktyki i Rozwiązywania Problemów Alkoholowych, dofinansowane zostały organizacje pozarządowe realizujące zadania z zakresu profilaktyki uzależnień w ramach Otwartego Konkursu Ofert i Trybu Małych Zleceń. Celem podjęcia takich działań było wspieranie ruchów trzeźwościowych, a także wspieranie i współpraca na rzecz osób i rodzin wykluczonych społecznie w zakresie aktywizacji zawodowej oraz przywracania tych osób do pełnienia ról społecznych na rynku pracy w ramach działań realizowanych przez Centra Integracji Społecznej w Ełku.

Przy Urzędzie Miasta Ełku w ramach Miejskiego Programu Profilaktyki i Rozwiązywania Problemów Alkoholowych, Miejskiego Programu Przeciwdziałania Narkomanii, Miejskiego Programu Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie i Ochrony Ofiar Przemocy w Rodzinie, funkcjonowała Poradnia Rodzinna, w ramach której działały punkty konsultacyjne:

- Punkt Konsultacyjny dla osób doświadczających przemocy domowej – dyżury specjalisty do pracy z osobami doświadczającymi przemocy domowej, prawnika, psychologa, pedagoga, specjalisty ds. przeciwdziałania przemocy w rodzinie. W 2014 r. współpracowano z Zespołem Interdyscyplinarnym ds. Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie.

- Punkt Konsultacyjny dla Młodzieży i Rodziców – prowadzone były konsultacje dla dzieci i rodziców, podczas których korzystać można było z porad i konsultacji indywidualnych oraz wsparcia psychologa, socjoterapeuty, pedagoga, psychiatry dziecięcego.
- Punkt Konsultacyjny dla osób uzależnionych od narkotyków i ich rodzin – dyżury terapeuty.

Ogólne z porad świadczonych przez Poradnię Rodzinną w 2014 roku skorzystało 2 120 osób.

4. Elk miastem szczęśliwego dzieciństwa.

Cel operacyjny 1 – Zapewnienie opieki psychologicznej oraz pomoc w zaspokojeniu potrzeb biologicznych i psychologicznych dzieci zaniedbywanych i opuszczonych.

Cel operacyjny 2 – Zapewnienie warunków sprzyjających godnemu i prawidłowemu rozwojowi najmłodszego elkckiego pokolenia.

Cel operacyjny 3 – Zapewnienie pomocy i wsparcia osobom doświadczającym przemocy w rodzinie.

Cel operacyjny 4 – Zorganizowanie programów mających na celu propagowanie wartości rodziny i pomoc dysfunkcyjnym członkom rodziny w powrocie do normalnego życia.

Tabela Nr 13. Wskaźniki oceny realizacji Obszaru 4 „Ełk miastem szczęśliwego dzieciństwa.”

Lp.	Wskaźniki	2014
1.	Liczba rodzin i osób w rodzinach korzystających ze wsparcia	3 161 – rodzin 7 188 - osób
2.	Liczba i różnorodność działań mających na celu promocję postaw prorodzinnych i pozytywnego wzorca rodziny, w tym rodziny wielodzietnej, promowanie różnorodnych form wzajemnej integracji rodziny	52
3.	Liczba podjętych inicjatyw służących wspieraniu wypoczynku rodzinnego	4
4.	Liczba zorganizowanych imprez integracyjnych i kulturalnych, festynów, spartakiad	110
5.	Liczba zorganizowanych szkoleń podnoszących kwalifikacje kadry specjalistów do pracy z rodziną oraz w zakresie zaspokojenia potrzeb dzieci w placówkach	11
6.	Liczba specjalistów przygotowana w dziedzinie upowszechniania i wdrażania programów rodzinnej opieki zastępczej	33
7.	Liczba podjętych działań mających na celu rozwijanie infrastruktury i usług w zakresie poradnictwa specjalistycznego, doskonalenia umiejętności wychowawczych rodziców	7
8.	Liczba osób korzystających ze specjalistycznego poradnictwa, w tym rodzinnego, dla rodzin naturalnych, zastępczych, a także terapii rodzinnej	106
9.	Wysokość środków pieniężnych wydatkowana na pomoc finansową i organizacyjną rodzinom w opiece nad dziećmi niepełnosprawnymi	2 303 330,63 zł w tym dodatek (200 zł) z tytułu posiadania przez dziecko orzeczenia o niepełnosprawności 31 374 zł
10.	Liczba dzieci, które otrzymały pomoc psychologiczną i medyczną	2 373
11.	Liczba osób zagrożonych ubóstwem, którym udzielono pomocy materialnej i finansowej	4 128
12.	Liczba przeprowadzonych działań mających na celu wykrywanie zjawiska przemocy w rodzinie	314
13.	Liczba zorganizowanych dodatkowych zajęć pozalekcyjnych dla uczniów w celu rozwijania zainteresowań i pożytecznego zagospodarowania wolnego czasu	31

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych instytucji i organizacji realizujących politykę społeczną na terenie Miasta Ełku.

W 2014 r. w ramach Obszaru IV „Ełk miastem szczęśliwego dzieciństwa” ełckie szkoły promowały postawy prorodzinne i pozytywny wzorzec rodziny, w tym rodziny wielodzietnej oraz różnorodne formy integracji rodziny.

W roku 2014 zatrudniono 6 asystentów rodziny. Asystenci prowadzili pracę w ramach Resortowego programu wspierania rodziny i systemu pieczy zastępczej na rok 2014 „Asystent rodziny”. Wsparciem objęto 77 rodzin, które borykały się z problemami wychowawczymi, przemocy, nałogów oraz innych czynników. Efektem pracy ełckich asystentów rodziny było :

- podjęcie działań wspierających rodzinę, co zaowocowało profesjonalizacją systemu wsparcia rodzin przeżywających trudności opiekuńczo – wychowawcze,
- rozwijanie dotychczasowych działań na rzecz rodzin,
- wspieranie w pełni ról rodzicielskich, prawidłowym sprawowaniem opieki nad dziećmi rodzin naturalnych.

Łącznie wsparciem objęto 315 osób, w tym 186 dzieci.

W 2014 roku działała bezpłatna Szkoła Rodzenia. Wykwalifikowana kadra, składająca

się z pracowników oddziału położniczego i bloku porodowego Szpitala „Pro-Medica”, przekazywała wiedzę m.in. z zakresu:

- przebiegu ciąży, porodu i porożu,
- pogłębiania kontaktu z nienarodzonym dzieckiem,
- korzyści z naturalnego karmienia noworodka,
- pielęgnacji i opieki nad noworodkiem,
- trudności emocjonalnych po porodzie,
- rola ojca w czasie ciąży, porodu i po porodzie.

W 2014 r. podczas 6 turnusów w Edukacji Przedporodowej – Szkoła Rodzenia, uczestniczyło 69 kobiet wraz z osobami towarzyszącymi.

W roku 2014 kontynuowana była działalność Poradni Laktacyjnej. Głównym celem było wsparcie młodych rodziców w pierwszych dniach po urodzeniu dziecka i wspieranie karmienia naturalnego, które jest najbardziej naturalnym sposobem żywienia niemowlęcia. Młode mamy mogły skorzystać z porad certyfikowanego doradcy laktacyjnego, które były przeprowadzane dla ełczanek bezpłatnie.

W zakres poradnictwa wchodziło m.in.:

- pomoc we właściwym przystawianiu dziecka do piersi,
- pomoc w nawałach pokarmu oraz twardych i bolesnych piersiach,
- pobudzanie laktacji,
- pomoc w zastojach i pęknięciach na brodawkach,
- pomoc w stanach zapalnych piersi,
- ustalanie właściwej diety mamy karmiącej,
- ocena przybierania na wadze dziecka karmionego naturalnie,
- pomoc w utrzymaniu laktacji w kryzysach laktacyjnych,
- edukacja w zakresie odciągania i bezpiecznego przechowywania mleka kobiecego,
- pomoc w naturalnym hamowaniu laktacji i stopniowym odstawianiu dziecka od piersi,
- pomoc w sytuacjach szczególnych (karmienie wcześniaka, bliźniąt, karmienie po cięciu cesarskim, powrót do karmienia po przerwie),
- nauka obsługi sprzętu laktacyjnego,
- wypożyczanie laktatorów.

W 2014 roku, 335 kobiet skorzystało z porad udzielanych przez Poradnię Laktacyjną. W tym roku po raz drugi przeprowadzono „Program szczepień profilaktycznych przeciw pneumokokom dzieci urodzonych w 2011 r. zameldowanych na terenie Miasta Ełku”. Szczepienia profilaktyczne były bezpłatne. W ramach programu zaszczepionych zostało 166 dzieci. Uprawnionych do szczepień było 530 dzieci.

Ponadto w roku 2014 kontynuowane były działania związane z Ełcką Kartą Rodziny 3+. Celem inicjatywy było m.in. umocnienie i wsparcie rodzin wielodzietnych, poprawa warunków materialnych rodzin wielodzietnych oraz kształtowanie jej pozytywnego wizerunku.

„Ełcka Karta Rodziny 3+” przysługuje rodzinom wielodzietnym, rodzinom zastępczym oraz rodzinnym domom dziecka, mającym na utrzymaniu 3 i więcej dzieci w wieku do 18 roku życia lub do ukończenia nauki w szkole lub w szkole wyższej nie dłużej jednak niż do ukończenia 25 roku życia oraz posiadającym meldunek na terenie miasta Ełku na pobyt stały pod wspólnym adresem. Karta przyznawana jest bez względu na status materialny. „Ełcka Karta Rodziny 3+” uprawnia do korzystania na preferencyjnych warunkach z usług

i świadczeń oferowanych przez miasto Ełk oraz partnerów akcji – przedsiębiorców, którzy przystąpili do inicjatywy „Ełckiej Karty Rodziny 3+” na podstawie porozumienia.

W roku 2014, zniżek udzielało 53 prywatnych przedsiębiorców z terenu Ełku. Ponadto z „Ełckiej Karty Dużej Rodziny 3+” skorzystało 499 rodzin. W sumie kartę wydano 2 519 osobom.

Oferta skierowana dla posiadaczy karty przewiduje zniżki/ulgi udzielane m.in. w Ełckim Centrum Kultury, Miejskim Ośrodku Sportu i Rekreacji, Muzeum Historycznym oraz w przedsiębiorstwach prywatnych. W październiku 2013 roku na wniosek Prezydenta Miasta Ełku Rada Miasta uchwaliła 25% zniżkę za każdą godzinę przekraczającą wymiar zajęć w przedszkolach prowadzonych przez miasto Ełk.

5. Promocja przedsiębiorczości i ograniczanie skutków bezrobocia

Cel strategiczny 1 - Ułatwienie wkraczania na rynek pracy młodym osobom, zwłaszcza kończącym edukację.

Cel strategiczny 2 - Pobudzenie małej i średniej przedsiębiorczości.

Cel strategiczny 3 - Zapobieganie i zwalczanie długotrwałego bezrobocia.

Cel strategiczny 4 - Podniesienie kwalifikacji pracowników urzędu pracy oraz zwiększenie efektywności świadczonych przez nich usług.

Cel strategiczny 5 - Ułatwieniu zatrudnienia osobom niepełnosprawnym i zbliżającym się do wieku emerytalnego.

Tabela nr 14. Wskaźniki oceny realizacji Obszaru 5 „Promocja przedsiębiorczości i ograniczanie skutków bezrobocia”.

Lp.	Wskaźniki	2014
1.	Liczba osób korzystających ze szkoleń i kursów w ramach tzw. Promocji przedsiębiorczości	312
2.	Całościowa liczba godzin przeprowadzonych szkoleń i kursów	33,5 h
3.	Liczba pracowników urzędu pracy korzystających ze szkoleń	51
4.	Wysokość środków finansowych pozyskana ze środków – z programów pomocowych Unii Europejskich na aktywizację rynku pracy	1 565 043,8
5.	Liczba utworzonych i wdrożonych planów i programów szkoleniowych skierowanych na doskonalenie kadr publicznych służb zatrudnienia	1
6.	Liczba utworzonych i wdrożonych programów służących aktywizacji zawodowej osób bezrobotnych	13

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych instytucji i organizacji realizujących politykę społeczną na terenie miasta Ełku.

Bezrobocie jest jednym z najtrudniejszych problemów społeczno – gospodarczych z jakim borykają się władze samorządowe w całej Polsce. Zjawisko to polega na tym, że część ludzi zdolnych do pracy i deklarujących chęć jej podjęcia z różnych powodów nie znajduje faktycznego zatrudnienia.

Od wielu lat bezrobocie jest dominującą przyczyną udzielania świadczeń pomocy społecznej. Jego skutki są bardzo dotkliwe, nie tylko w perspektywie społecznej, ale także i jednostkowej. Zjawisko to jest przyczyną m.in. spadku dochodów rodzin, rozszerzania się społecznych kręgów ubóstwa, problemów społecznych, takich jak alkoholizm, narkomania, przestępczość itp. Jest ono o tyle niebezpieczne, iż często prowadzi do degradacji psychicznej oraz moralnej osób pozostających bez pracy. W takiej perspektywie bezrobocie staje się problemem wielowymiarowym, wieloaspektowym o poważnym wymiarze społecznym i gospodarczym, które należy efektywnie zwalczać.

Jak wynika z danych przedstawionych przez Powiatowy Urząd Pracy w Ełku, w końcu grudnia 2014 r. liczba bezrobotnych zarejestrowanych w PUP wynosiła 6 976 osób. W porównaniu do grudnia 2013 r. bezrobocie zmalało o 1 225 osób.

W końcu grudnia 2014 r. w PUP Ełk zarejestrowanych było 1 177 bezrobotnych do 25 roku życia , 1 868 bezrobotnych powyżej 50 roku życia oraz 4 252 długotrwale bezrobotnych. Osoby te określone w ustawie o promocji zatrudnienia i instytucjach rynku pracy jako „będące w szczególnej sytuacji na rynku pracy”, stanowiły odpowiednio 16,9%, 26,8% oraz 60,9% w stosunku do bezrobotnych ogółem.

Stopa bezrobocia, (czyli procentowy udział liczby bezrobotnych w liczbie ludności aktywnej zawodowo) jest wskaźnikiem, który pozwala określić stopień nie zagospodarowania zasobów pracy. W grudniu 2014 r. stopa bezrobocia w powiecie ełckim kształtowała się na poziomie 21,8%. Odpowiednie wskaźniki wynosiły:

- województwo warmińsko – mazurskie 18,3%
- kraj – 11,4%

Jednym z elementów polityki PUP w Ełku jest podejmowanie aktywnej walki z bezrobociem. Zadanie to realizowane jest poprzez organizowanie szkoleń, których celem jest uzyskanie, uzupełnienie czy też doskonalenie umiejętności i kwalifikacji zawodowych lub ogólnych, potrzebnych do wykonywania pracy, w tym umiejętności poszukiwania zatrudnienia.

W roku 2014 ze szkoleń i kursów w ramach tzw. promocji przedsiębiorczości skorzystało 159 osób. To o 59 osób więcej niż w roku ubiegłym. Całościowa liczba godzin szkoleniowych wyniosła 12 628. Wśród pracowników PUP w Ełku ze szkoleń skorzystało 51 osób. To o 13 osób więcej niż w 2013. Ponadto kontynuowany był plan szkoleniowy skierowany na doskonalenie kadr publicznych służb zatrudnienia. Utworzono i wdrożono 6 programów służących aktywizacji zawodowej osób bezrobotnych.

Program prac społecznie użytecznych, jako jedna z form readaptacji zawodowej i przywrócenia osób długotrwale bezrobotnych, korzystających z pomocy społecznej, na rynek pracy, realizowany jest od roku 2009. Podstawą realizacji programu jest porozumienie zawierane rokrocznie, pomiędzy Gminą Miastem Ełk, a Starostą Ełckim reprezentowanym przez Powiatowy Urząd Pracy.

Na MOPS w Ełku spoczywa obowiązek rekrutacji osób do programu, ustalenia liczby podmiotów zainteresowanych jego realizacją i charakterem potrzeb oraz prowadzenie całości dokumentacji związanej z przebiegiem programu. Osoby objęte programem wykonywały prace porządkowe, czynności gospodarcze oraz pomagały wykonywać usługi opiekuńcze realizowane przez MOPS. W roku sprawozdawczym prace społecznie użyteczne wykonywało 40 klientów MOPS. Osobom objętym programem przysługiwało świadczenie pieniężne za okres faktycznie wykonywanej pracy. Koszt roboczogodziny w okresie od marca do maja 2014 r. wynosił 8,00 zł, a od czerwca do grudnia 2014 r. wynosił 8,10 zł.

W roku 2014 po raz pierwszy Ośrodek realizował we współpracy z Powiatowym Urzędem Pracy w Ełku Program Integracji i Aktywizacji (zwanym dalej PAI). W ramach PAI objęto wsparciem 20 klientów Ośrodka, w okresie październik – grudzień 2014 r.

Celem programu PAI było udzielenie kompleksowej pomocy 20 osobom bezrobotnym. Program łączył elementy aktywizacji zawodowej i integracji społecznej. Wykonywanie przez osoby bezrobotne prac społecznie użytecznych było wzmocnione równoległym uczestnictwem w działaniach w zakresie integracji społecznej, mającej na celu ukształtowanie aktywnej postawy w życiu społecznym i zawodowym.

Tabela Nr 15. Realizacja prac społecznie użytecznych i Programu Aktywizacja i Integracja

Wyszczególnienie	Łącznie	Program aktywizacja i integracja (PAI)	Program prac społecznie użytecznych	Uwagi
Liczba godzin	7310 h	1674 h	5636 h	Plan 7884h, w tym 1800 w ramach PAI
Liczba uczestników	35 osób	20 osób	15 osób	Plan 35 osób, w tym 20 w ramach PAI
Koszt programu (100%)	98415,00 zł	22599,00 zł	75816,00 zł	Plan 93252,00zł, w tym 145800zł w ramach PAI
Refundacja z PUP (60%)	59049,00 zł	13559,40 zł	45489,60 zł	Plan 37951,20zł, w tym 8748,00zł w ramach PAI

Źródło: Sprawozdanie z działalności Miejskiego Ośrodka Pomocy Społecznej w Ełku za rok 2014

Tabela Nr 16. Rozkład ilościowy

Podmiot	Liczba skierowanych osób
Miejski Ośrodek Sportu i Rekreacji w Ełku	4
Ełckie Centrum Kultury	1
Dom dla Osób bezdomnych i Najuboższych MONAR-MARKOT w Ełku	5
Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej w Ełku	13, w tym 6 osób w ramach PAI
Zespół Szkół Samorządowych w Ełku	3 w ramach PAI
Szkoła Podstawowa nr 7 w Ełku	3, w tym 1 osoba w ramach PAI
Szkoła Podstawowa nr 4 w Ełku	3 w ramach PAI
Szkoła Podstawowa nr 5 w Ełku	2 w ramach PAI
Gimnazjum nr 2 w Ełku	1 w ramach PAI
Miejskie Przedszkole Niezapominajka w Ełku	1 w ramach PAI
Miejskie Przedszkole Świąteczko w Ełku	2 w ramach PAI
Fundacja Otulony w Nadzieję	1
Oratorium w Ełku	4
Miejskie Przedszkole Mali Odkrywczy w Ełku	1 w ramach PAI

Źródło: Sprawozdanie z działalności Miejskiego Ośrodka Pomocy Społecznej w Ełku za rok 2014.

Dodatkowym atutem formy wsparcia w postaci prac społecznie użytecznych jest to, iż świadczenie pieniężne (wynagrodzenie) nie jest wliczane do dochodu uprawniającego do uzyskania świadczeń pieniężnych z pomocy społecznej. Wydatki na realizację prac społecznie użytecznych są w 60% refundowane przez Powiatowy Urząd Pracy.

V. Podsumowanie i wnioski końcowe

Celem „Strategii Rozwiązywania Problemów Społecznych dla Miasta Ełku na lata 2008 – 2018” jest wytyczenie głównych kierunków zmierzających do poprawy jakości życia mieszkańców społeczności ełckiej. Niniejsza Strategia wytycza kierunki działań na najbliższe lata. Szybkie tempo zmian społecznych, ustrojowych i gospodarczych wymaga stałego monitorowania Strategii.

Analiza działań wynikających z realizacji „Strategii Rozwiązywania Problemów Społecznych dla Miasta Ełku na lata 2008 – 2018” pozwala na zaobserwowanie zmian, jakie dokonały się zarówno na przestrzeni ostatniego roku, jak i kilku lat. Należą do nich:

- Obserwowalny wzrost liczby ludności mają znaczący wpływ na potencjał demograficzny, a także gospodarczy miasta Ełku, co daje realne szanse na przodowanie Ełku jako głównego motoru rozwoju w regionie, a nawet województwie.
- Struktura wiekowa mieszkańców Ełku warunkują tempo zmian demograficznych oraz kształtowanie się przyszłych trendów płodności i umieralności. Aspekt społeczno – ekonomiczny, który determinowany jest przez tę zmienną wpływa na sytuację rynku pracy, ochronę zdrowia, ale także sytuację socjalną mieszkańców miasta.
- Obserwowalny spadek odsetka osób w wieku produkcyjnym, zamieszkałych na terenie Ełku. Ełczanie będący w tej kategorii wiekowej określają wielkość potencjalnych zasobów pracy, a te z kolei rozmiary zatrudnienia.

Na podstawie danych uzyskanych z poszczególnych instytucji, w ramach określonych priorytetów można wyciągnąć następujące wnioski:

- Obszar I - Aktywna polityka społeczna wobec grup dotkniętych i zagrożonych marginalizacją oraz pomoc w ich reintegracji.

Wobec osób zagrożonych marginalizacją podejmowano bardzo liczne i różnorodne działania w zakresie polityki społecznej. W 2014 r. liczba działań wyniosła 175 jest to o 5 więcej niż w roku ubiegłym. Liczba mieszkańców Ełku objętych pomocą w ramach niniejszego obszaru wyniosła 8 398, natomiast w roku ubiegłym wynosiła ona 7 696. Cieszy również fakt 46 zaangażowanych partnerów społecznych w rozwiązywanie problemów osób starszych, niepełnosprawnych i zagrożonych marginalizacją społeczną. Daje to bardzo pozytywne prognozy na przyszłość, gdyż świadczy o zwiększeniu świadomości społecznej i kształtowaniu postaw prospołecznych wśród lokalnej społeczności.

Obszar II – Ełk miastem bezpiecznym dzięki permanentnej profilaktyce społecznej.

W ramach niniejszego obszaru można zauważyć, iż w mieście podejmowane są liczne działania mające na celu poprawę bezpieczeństwa oraz profilaktykę społeczną. Na terenie miasta funkcjonuje 26 instytucji, które zaangażowane są w działania mające na celu aktywne i rozwojowe zagospodarowanie czasu dzieci i młodzieży. W 2014 r. uczestniczyło w nich 5 206 dzieci i młodzieży, a w roku 2013 – 5 143. Działania te mają bardzo duże znaczenie, gdyż poprzez uczestnictwo w nich młodzi ełczanie uczą się kreatywnego spędzania wolnego czasu

oraz rozsądnego gospodarowania nim. Celem zapobiegania zjawiskom niepożądanym, takim jak alkoholizm, narkomania, przemoc, agresja, prowadzone były liczne zajęcia adresowane do młodzieży, mające za zadanie niwelowanie oraz minimalizowanie zjawisk tego typu. W roku 2014 ich liczba wzrosła z 8 do 22.

Obszar III – Aktywna polityka zapobiegania i leczenia uzależnień.

W ramach niniejszego obszaru prowadzone były akcje propagujące zdrowy styl życia. Liczba osób biorących w nich udział w 2014 r. wynosi 5 030. Ze wsparcia skorzystało 2 643 osób. Ponadto w Elku odbyło się 17 akcji i kampanii na temat kreowania i propagowania modelu trzeźwego stylu życia. W realizację programów profilaktycznych zaangażowane były m.in. szkoły podstawowe, gimnazja i szkoły ponadgimnazjalne. Tematyka realizowanych programów obejmowała negatywne skutki uzależnień oraz sposoby ich zapobiegania. Istotne jest również udzielanie wsparcia osobom uzależnionym oraz potrzebującym porady specjalistów. W 2014 r. liczba osób korzystających ze wsparcia wynosiła 1 763.

Obszar IV – Elk miastem szczęśliwego dzieciństwa.

Rodzina w życiu człowieka stanowi pierwsze źródło doświadczeń, z którego czerpie on wzorce swoich późniejszych zachowań i umiejętności życia w społeczeństwie. Spełnia ona szereg funkcji oraz zaspokaja potrzeby jej członków. Jest bardzo istotnym czynnikiem kształtującym osobowość człowieka. Realizując działania wpisane w omawiany obszar podejmowano szereg akcji, mających na celu promowanie postaw prorodzinnych.

W ramach niniejszego obszaru realizowano działania związane ze wsparciem rodzin. W roku 2014 ze wsparcia skorzystało 3 161 rodzin i 7 188 osób w tych rodzinach. Podjęto 52 działania mające na celu promocję postaw prorodzinnych i pozytywnego wzorca rodziny, w tym rodziny wielodzietnej, promowanie różnorodnych form wzajemnej integracji rodziny. Ponadto zorganizowano szereg imprez o charakterze wspierającym integrację rodziny.

Obszar V - Promocja przedsiębiorczości i ograniczanie skutków bezrobocia.

Bezrobocie jest jednym z najbardziej dotkliwych problemów na płaszczyźnie społeczno – gospodarczej, dlatego też walka z nim i jego konsekwencjami jest jednym z priorytetów zawartych w „Strategii Rozwiązywania Problemów Społecznych na lata 2008 – 2018”. W ramach promocji przedsiębiorczości, ze szkoleń i kursów skorzystało 312 osób. Wysokość środków z Unii Europejskiej, pozyskanych na aktywizację rynku pracy wyniosła 1 565 043,8 zł. Utworzono i wdrożono 13 programów służących aktywizacji zawodowej osób bezrobotnych oraz 1 program szkoleniowy skierowanych na doskonalenie kadr publicznych służb zatrudnienia.